

5. Необхідно продовжити практику залучення працівників практичних підрозділів Національної поліції до проведення навчальних занять з курсантами та слухачами курсів підвищення кваліфікації у вищих навчальних закладах зі специфічними умовами навчання, широко застосувати в освітньому процесі методи активного навчання.

6. Слід продовжувати системне застосування в освітньому процесі новітніх інформаційно-комунікаційних технологій, у тому числі технологій дистанційного навчання.

Список бібліографічних посилань

1. Reaves B. A. State and Local Law Enforcement Training Academies, 2006 : Bureau of Justice Statistics Special Report : February 2009, NCJ 222987 : Revised 4/14/09 / U.S. Department of Justice, Office of Justice Programs, [2009]. 15 p. URL: <https://www.bjs.gov/index.cfm?ty=pbdetail&iid=1207> (дата звернення: 14.04.2018).

2. Cadet training // Royal Canadian Mounted Police : [офіц. сайт Королівської канадської кінної поліції]. Date modified: 2016-05-01. URL: <http://www.rcmp-grc.gc.ca/en/cadet-training> (дата звернення: 14.04.2018).

3. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 16 kwietnia 2015 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków odbywania szkoleń zawodowych oraz doskonalenia zawodowego w Policji. URL: <http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20150000593> (дата звернення: 14.04.2018).

4. Про Національну поліцію : закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. Харків : ХНУВС, 2015. 112 с.

5. Зозуля І. В. Реформування системи МВС України: загальні проблеми. *Право України*. 2004. № 2, т. 3. С. 53–59.

Надійшла до редколегії 24.04.2018

УДК 159.923:371.134:351.74(477)

В. Є. ЧЕРНУТА,

курсант факультету № 1 Одеського державного університету внутрішніх справ;

Ю. В. МАТКОВСЬКА,

студентка 3 курсу факультету № 4 Одеського державного університету внутрішніх справ
Науковий керівник:

Т. Г. Щурат, кандидат юридичних наук, викладач кафедри ОРД факультету № 1
Одеського державного університету внутрішніх справ

УДОСКОНАЛЕННЯ ТАКТИКИ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

У наш час психологічна підготовка поліцейських є дуже важливим питанням сьогодення. Відповідно до п. 51 Положення про Національну поліцію України в підрозділах поліції треба організовувати систему психологічного забезпечення співробітників Національної поліції і забезпечувати її функціонування, оскільки це дуже впливає на психологічну підготовленість та психологічний стан працівників в несприятливих, надзвичайних ситуаціях. Відштовхуючись від сказаного можна сказати, що психологічна підготовленість поліцейського є комплексною складовою професійної майстерності співробітника. Це взагалі є сукупністю сформованих і розвинених психологічних характеристик працівника національної поліції, що відповідає специфічним і важливим психологічним особливостям оперативно-службової діяльності та виступаючих однією з необхідних передумов її здійснення. Вона складається з чотирьох груп компонентів:

1. Професійно-психологічної орієнтованості і чутливості співробітника (прагнення, інтерес і вміння розуміти психологічні аспекти ситуацій і людей, з якими він має справу, вміння розібратися в них);

2. Підготовленості співробітника з психологічних аспектів ефективності професійних дій і тактики, що виявляється в розумінні психологічних умов ефективності професійних дій і умінні забезпечувати їх створення; вмілому використанні психологічних засобів реалізації професійних дій мовних і немовних, в умілому застосуванні всього комплексу психологічних прийомів, що забезпечують більш високу ефективність рішення оперативно-службових завдань;

3. Розвиненою професійною спостережливості і пам'яті співробітника (включає вміння застосовувати психологічно обґрунтовані прийоми і правила для підвищення ефективності професійного спостереження, розвиненою професійною уважності, натренованості органів почуттів і сприймань, натренованості в швидкому, повному і точному запам'ятовуванні, хорошему збереженні в пам'яті і правильному відтворенні значущою для вирішуваних задач інформації);

4. Психологічної стійкості (виражається в здатності співробітника діяти спокійно і впевнено в психологічно складних, емоційно напружених, небезпечних і відповідальних ситуаціях оперативно-службової діяльності).

Метою психологічної підготовки співробітників національної поліції є формування у них готовності діяти професійно грамотно, чітко, з високою працездатністю в будь-яких складних умовах службової діяльності.

Наукові праці О. М. Кокуна, В. М. Мельникова, О. М. Столяренка, М. С. Ятчук показали, що у процесі психологічної підготовки співробітників національної поліції мають бути сформовані відповідні знання, вміння та навички, які потребуються в момент ситуації.

Треба все ж таки виділити основні завдання психологічної підготовки поліцейських, щоб надалі ми змогли б якісно та ефективно вдосконалити саме цю підготовку, яка полягає в тому, щоб:

1. Підвищити психологічну стійкість співробітників національної поліції до дії стрес-факторів і їх поєднань, типових для національної поліції;

2. Розвинути у співробітників психологічні якості, сформувати особливі характеристики навичок і умінь, що сприяють високоефективному виконання всіх професійних дій в будь-яких складних і небезпечних умовах оперативно-службової діяльності.

На думку багатьох вчених, які займаються саме цим питанням треба все ж таки удосконалити психологічну підготовку для формування у працівників умінь і навичок виконання службових обов'язків у напружених та складних умовах, забезпечення працівників знань та розвиток емоційно-вольової стійкості, здатності до ефективної саморегуляції при ускладненні ситуації; яка у свою чергу здійснюється в три етапи:

1) завчасного формування готовності до дій в екстремальних умовах;

2) безпосереднього формування готовності до дій в екстремальних умовах;

3) підтримання готовності в процесі виконання складного завдання.

Перший етап характеризується тим, що передбачає формування «психологічної надійності», тобто таких якостей, як упевненість в собі та у своїй підготовленості, у своїх колегам, цілеспрямованість, самостійність при прийнятті рішення, самовладання, вміння керувати своїми емоціями. У процесі поліцейський засвоює знання про можливі варіанти розвитку даної ситуації яка склалась та адекватні варіанти реагування, працівник набуває відповідні вміння та навички.

Другий етап полягає в моделюванні умов майбутньої діяльності, обговорення оптимальних дій та їх послідовність. Практика свідчить, що чим точніше й повніше уявлення про наступний розвиток ситуації, тим більш адекватні методи і засоби реагування особа обирає в необхідний момент (наприклад, перед затриманням озброєного злочинця вивчається план місцевості, розташування приміщень у будинку чи квартирі, шляхи проникнення в приміщення чи його блокування, узгоджуються дії учасників групи). На цьому етапі набуває особливої значущості своєчасна і якісна (несуперечлива) інформація про перебіг подій, яка в подальшому надасть змогу прийняти правильне рішення.

Виділення етапу підтримання готовності у процесі виконання складного завдання зумовлене високоюмовірними змінами ситуації, виникненням нових труднощів і перепон, до яких потрібно додатково пристосуватися. До того ж, специфіка діяльності працівників правоохоронних органів передбачає інколи тривале чекання небезпеки, яке породжує нудьгу, сонливість, пригнічення або ж надмірне збудження, афективні спалахи. При настанні екстремальної ситуації такі негативні стани призводять до порушення перебігу пізнавальних та емоційно-вольових процесів та настання небажаних результатів.

Відносно цього, проблема психологічної підготовки працівників Національної поліції до саморегуляції психічних станів в екстремальних умовах залишається недостатньо вирішеною дослідниками. Про це свідчить відсутність в діяльності психологічної служби методичного інструментарію і програм розвитку емоційно-вольової стійкості та саморегуляції, профілактики деструктивних емоційних станів у працівників Національної поліції. Тому актуальною є розробка програм психологічної підготовки працівників до саморегуляції на основі досліджень деструктивних емоційних станів, які виникають в екстремальних ситуаціях працівників поліції. Необхідність у створенні цих програм зумовлена існуванням взаємозв'язку між особливостями психологічного стану та ефективністю дій співробітників у небезпечних умовах при виконанні службових завдань професійної діяльності.

Список бібліографічних посилань

1. Положення про Національну поліцію : затв. постановою Кабінету Міністрів України від 28.10.2015 № 877 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-2015-п> (дата звернення: 12.04.218).
2. Кокун О. М. Сучасні тенденції психофізичного забезпечення діяльності фахівців в умовах ризику. *Проблеми екстремальної та кризової психології*. 2007. Вип. 3, ч. 1. С. 245–251.
3. Александров Д. О Психологічна підготовка працівників правоохоронних органів до дій в екстремальних умовах // *Юридична психологія*. URL: http://pidruchniki.com/16330826/psihologiya/psihologichna_pidgotovka_pratsivnikov_pravoohoronnih_organiv_diy_ekstremalnih_umovah (дата звернення: 12.04.218).
4. Гуменюк Л. Й., Сулятицький І. В. Психологія професійної діяльності працівників органів внутрішніх справ : навч. посіб. Львів, 2011. 647 с.

Надійшла до редколегії 30.04.2018